

HENRY DE JOUVENEL: MAGYARORSZÁG, SZOMSZÉDAI ÉS FRANCIAORSZÁG

Ávol legyen tőlem a gondolat, mint hogyha a magyaroknak hízelegni akarnék, de meg kell mondanom egészen őszintén: mi franciák nagyon rokonszenveseknek találjuk a magyarokat és személyes vonatkozásokban el vagyunk tőlük ragadtatva. Azért hangsúlyozom a magyarok iránt érzett rokonszenvünket, mert éppen ezzel akarom megindokolni azt, amit alább mondandó leszek Magyarország és Franciaország kapcsolatáról, valamint arról a kapcsolatról is, amelynek Magyarország és a volt osztrák-magyar monarchia utódállamai között kellene létesülnie.

Egészen kétségtelen, hogy Franciaországban van rokonszenv Magyarország iránt, és pedig, úgy hiszem, a társadalom minden rétegében kivétel nélkül. Így mindezt soha meg nem feledkeztünk a rokonszenvek a frankfurti béke ellen való tiltakozással kapcsolatos ama nagyszerű megnyilatkozásáról, amely a magyar parlamentben a frankfurti béke aláírása idejében történt.

Azonban, ezen rokonszenv mellett is bizonyos nehézségekbe ütközünk, mihelyt nagyon közről akarjuk tanulmányozni azt, amit „magyar problémának” neveznek, legalább is amit a nekünk annyira rokonszenves magyar nép eképpen jelöl meg. A valóságban mi Franciaországban rosszul vagyunk informálva Magyarország felől és – azt hiszem, kötelességem ezt megmondani, – nem ismerjük a dolgok jelen állását Magyarországon, noha tökéletesen tudjuk, hogy mi az, ami bennünket tőle elválaszt.

Amidőn általában a dolgoknak jelen állásáról beszélek, a kérdést talán egy kissé különös módon veszem szemügyre (a politikában oly gyakran hiányzik az őszinteség!). Szeretném a helyzetet megismerni hátsó gondolatoktól, rejtett célzatoktól mentesen, szeretném a helyzet megismertetését a magyar „gentilhomme” szájából hallani, akinek alakja nekünk Franciaországban annyira rokonszenves.

Ami pedig azt illeti, ami elválaszt bennünket Magyarországtól, nagyon jól tudjuk, hogy vannak bizonyos szempontok, amelyek tekintetében nem értünk egyet. Mondja meg Magyarország őszintén, miképpen akarja ezeket a vitás pontokat elrendezni, és hogy vajjon megszorítás nélkül elfogadja-e a döntőbíráskodást; hajlandó-e békés eszközökkel és kölcsönös és viszonyos megértéssel vizsgálat tárgyává tenni, hogyan lehet mind ezen nehézségeket megoldani? Ebben van a probléma magva, és én azt tartom kívánatosnak, hogy Magyarország világosan kifejtse előttünk erre a kérdésre vonatkozó felfogását.

Attól a rokonszenvtől vezetettve, amelyről az imént tettem említést, mi franciák tudni óhajtanok ezt, mert Franciaország, amennyire híven ragaszkodik hagyományaihoz és barátaihoz, annyira kész arra is, hogy új barátokat szerezzen és őket támogassa, s kész felújítani régi kapcsolatokat is.

Tehát, már létező rokonszenvünk viszonzásaképpen, magyar oldalról teljes őszinteséget várunk, rejtett és hátsó gondolatok nélkül. Ime, ez a kiindulási alap arra, hogy közelebb jussunk egymáshoz.

Ezt leszögezve, meg kell értenie Magyarországnak azt is, hogy Franciaország együttműködése és támogatása a háború alatt szövődött bizonyos barátságoktól van feltételezve, amelyekhez annál inkább ragaszkodunk, mert Magyarországhoz való közeledésünk lehetősége részben ezeken a barátságokon nyugszik. Franciaország nem tagadhatja meg adott szavát; nem lenne képes elhagyni barátait.

Egyben, ebben az eszmemenetben előtérbe kerül egy másik szempont is. Azok a barátságok, amelyeket az osztrák-magyar monarchia egyes utódállamaival kötöttünk, a konszolidáció gondolatát és elvét is jelentik a mi szemünkben. Nem akarok e helyen a különböző békeszerződésekről beszélni, azonban azt hiszem, közös egyetértéssel megállapíthatjuk azt, hogy Közép-Európában ezidőszert adva van bizonyos tényleges helyzet. Már pedig most bárminemű közeledés csakis ennek az alapján valósítható meg. Nem lehetséges ebben a percben más eszközöket találni a cél elérésére.

Mert mi a világ jelenlegi helyzete? Történelmi fordulóponthoz érkeztünk: a háborús korszak Európára nézve le van zárva, a másik korszak pedig, t. i. az általános boldogulásnak, a népek közeledésének, a

nemzetközi barátságnak és egyetértésnek korszaka, még nem vette kezdetét. Mindenesetre, dicséretes kísérletek már történtek e részben. De a tény az, hogy jelenleg átmeneti időszakot élünk. Mit tegyünk? Háborúzzunk? Ez nemcsak esztelenség volna, hanem anyagi tekintetben lehetetlen is. És ha a háború lehetetlen, nem marad más, mint a döntőbíráskodás, a békés eszközök útján való megértés. Lényeges tudni, hogy vajjon minden nemzet osztozik-e ebben a felfogásban?

De, aki leköti magát a döntőbíráskodás mellé, az ezzel egyúttal elfogadta a tényleges helyzetet, amint az most meg van szilárdulva; és éppen ez a konszolidáltság teszi lehetővé azt a közeledést, amelyről beszélek és amely után szívemből áhítozom.

Hogyha megéri az a lelkiállapot, amely belátja ennek a stabilizálásnak a szükségességét, akkor a közeledés más további fokozatai is szövődhetnek, és Franciaország és Magyarország között barátságos és bizalmas összefüggés fejlődhet ki, – és pedig nemcsak a két nép közötti viszonylatok tekintetében, hanem a nagy nemzetközi problémák terén is, amilyenek a lefegyverzés, a kisebbségek védelme stb.

De feltehetné nekem valaki a következő kérdést: ha elfogadjuk az említett előzetes feltételeket, gyakorlatilag hogyan lehet eljutni a bizalom, a barátság kérdéses atmoszférájának megvalósításához; hogyan lehet megteremteni azt a kölcsönös megértést, amely nélkül meg nem valósítható semminemű oly közeledés, amely érdemes erre az elnevezésre?

Íme, válaszom erre a kérdésre: jobban meg kell ismernünk egymást. Óh! itt nem gondolok a diplomáciára, amelynek ebben a tekintetben nem lehet előmozdító szerepe. Inkább gondolok a kiváló magyar írókra, értékes magyar zurnalisztákra, akiket Párizsban ismerek: röviden az intellektuellek közreműködésére. De egyúttal gondolok a két ország kereskedőire, üzletberekre, szóval mindazokra, akik személyes érintkezés révén a közeledés legjobb előmozdítói lehetnének.

Ugyanez vonatkozik a Magyarországgal szomszédos államokra is.

Természetesen, ez hosszú lélekzetű munka, kemény feladat. De hozzá kell fogni, mert csak így szabadulhatunk ki békés eszközökkel abból a zsákutcából, amelybe a háborús és a háborút követő események Európa államait beleszorították.

Idővel a kapcsolatok szaporodni fognak, a személyes érintkezésből kifolyólag barátságok jönnek létre, a kölcsönös bizalom fokozatosan helyre fog állni. A bizalom viszont őszinteséget fog szülni, ami a legjobb alap arra, hogy gyökeret verjen a döntőbíráskodás bölcs és egészséges princípiuma, amelynek szükségét az imént igyekeztem kimutatni.

Ilyen előfeltételek mellett hozzá kell kezdeni nemcsak a béke megszervezéséhez, vagy újjászervezéséhez, – mindig a döntő bíráskodással kapcsolatosan, – hanem Európa újjászervezéséhez is. És én szilárdan

hiszem, hogy ilyen stádiumban, kölcsönös megértéssel és elismerve az érdekek közösségét, könnyebb lesz az érdekelt államoknak munkába venni Európa újjászervezését. Nincs kételyem a tekintetben, hogy ezek az államok ne vállalkoznának erre szívesen, mert hiszen közös érdekekről lesz szó, egy új, rekonstruált, szilárd, egységesített Európának érdekéről.

Íme, néhány szóban kifejezve az a hosszú lélekzetű program, amelynek fokozatos megvalósítása azon végső cél felé vezet, amely országaink egymáshoz való közeledésében áll.

Meggyőződéselem, hogy a béke érdekében dolgoztunk, ha mindezt valóra váltjuk. Azon békének érdekében, amelyre bizonyára Magyarország is jóakarattal és csakis békés eszközökkel törekszik.

